

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 360
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 8 maart 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Concentratie kobalt - Stort Vlierzele

Kobalt (Co) is een zilverkleurig metaal. Het komt voor in alle milieus: lucht, oppervlaktewater, grondwater, bodem, levende organismen. In het menselijk lichaam is Co een sporenelement. Dit betekent dat het metaal in (zeer) kleine hoeveelheid aanwezig moet zijn. Het is vooral belangrijk als bestanddeel van vitamine D. Tekort kan leiden tot bloedarmoede; teveel tot kropzwellingen, verminderde schildklierfunctie en hartverlammingen. Deze nevenwerkingen zijn tot nog toe enkel opgetreden bij doses boven de 30 mg in gevallen dat het om geneeskundige redenen werd gebruikt. Belangrijke bronnen van kobalt zijn: verse groenten, vlees, lever, mosselen, oesters en sommige biersoorten. De aanbevolen dagelijkse hoeveelheid van kobalt is 8 microgram (0,008 mg). Bij dagelijkse inname tussen 25 en 50 mg is Co matig giftig en wellicht kankerverwekkend.

Kobalt wordt in VLAREM II (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) niet specifiek ingedeeld waardoor het moet voldoen aan het indelingscriterium 'gevaarlijke stoffen van 0,6 microgram per liter of 0,0006 mg/l'. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) hanteert 0,5 µg/l als kobaltnorm in waterig milieu.

De algemene waterkwaliteit voor metalen wordt opgevolgd op een 220-tal meetplaatsen. In 2014 werd de norm in bijna de helft van de meetplaatsen overschreden, verspreid over heel Vlaanderen. Uit een studie van VITO (2011 - 2012) waarbij lozingsgegevens worden vergeleken met de indelingscriteria (IC) blijkt dat voor Co het IC vaak met een factor 10 wordt overschreden.

Recent wordt ook de concentratie aan Co gemeten in het effluent van (oude) stortplaatsen, onder meer van het ILVA-stort in Vlierzele, deelgemeente van Sint-Lievens-Houtem. Omdat de norm van 0,6 µg/l ruim overschreden wordt, heeft de intercommunale (ILVA) een aanvraag ingediend bij de provincie Oost-Vlaanderen voor een verhoging van de norm naar 12 µg/l. Dat is x 20. Door het openbaar onderzoek dat hiervoor gevoerd wordt, heerst ongerustheid bij de omwonenden. In het verleden overschreed zowel de Antwerpse stortplaats Hooge Maey als de brouwerij AB InBev de norm. Zij verkregen intussen een aanpassing van de lozingsnormen van de Vlaamse overheid, waardoor ze kunnen voldoen aan de norm.

Kobalt is een belangrijk element bij de miniaturisering van elektronische toestellen. Vroeg of laat worden die toestellen afval en komen ze onder meer op stortplaatsen terecht. Misschien is daardoor de concentratie aan Co in de omgeving sedert enige tijd substantieel verhoogd.

1. Waarom is men recent overgegaan tot metingen van kobaltconcentratie in het percolaatwater van het stort in Vlierzele? Is dit ook zo voor andere stortplaatsen?
2. Is er werkelijk een toename van Co in de omgeving of zijn de resultaten te wijten aan de toename van het aantal metingen?
3. Waarop baseert men zich om te stellen dat door een vertwintigvoudiging van de norm de gezondheid en veiligheid van mens en milieu niet in het gedrang komen?
4. Hoeveel bedrijven en intercommunales hebben de voorbije tien jaar een normaanpassing gevraagd en verkregen?
5. Welke norm hanteert de EU voor kobalt in het leefmilieu? In welke landen werden reeds verhoogde uitzonderingen toegestaan?

ANTWOORD

op vraag nr. 360 van 8 maart 2018

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. De parameter kobalt werd in 2017 geanalyseerd in het percolaatwater van de voormalige stortplaats te Vlierzele. Aangezien de afdeling Handhaving van het departement Omgeving een overschrijding vaststelde, volgt zij deze parameter bij volgende staalnames van het percolaatwater verder op. De lijst met parameters die door de afdeling Handhaving wordt geanalyseerd in het percolaatwater van stortplaatsen, is niet voor alle stortplaatsen dezelfde. Op basis van inschattingen door de toezichthouder, de lozingsvoorwaarden en de analyseresultaten uit het verleden kunnen bepaalde parameters toegevoegd of weggelaten worden in de analyses. De parameter kobalt is niet opgenomen in de sectorale lozingsvoorwaarden voor stortplaatsen. De toezichthouders vragen deze parameter regelmatig op bij de analyse van percolaatwater van stortplaatsen.
2. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beschikt over onvoldoende meetgegevens om te beoordelen of er een trend is in de kobaltconcentratie in het oppervlaktewater in de omgeving van de stortplaats. Er is wel een lichte daling aan opgelost kobalt in de Molenbeek (afwaarts de stortplaats) in 2017 ten opzichte van 2011.
3. In het kader van deze vergunningsaanvraag zal de impact van de aangevraagde lozingsnorm op de waterkwaliteit worden onderzocht in het advies van de VMM. Op basis van onder andere dit advies zal in de vergunning de uiteindelijke lozingsnorm worden vastgelegd die voldoende bescherming moet bieden voor mens en milieu.
4. Er zijn momenteel 290 bedrijven vergund voor totaal kobalt. We zien hierbij een evolutie in de tijd waarbij er in de meeste gevallen een aanscherping van de norm is.
5. Voor opgelost kobalt bestaat geen Europese milieukwaliteitsnorm. De Vlaamse norm van 0,5 µg/l ligt in de grootteorde van Nederland (0,2 µg/l), Denemarken (0,28 µg/l), Roemenië (0,7 µg/l) en Slovenië (0,3 µg/l). Luxemburg (3,1 µg/l), Tsjechië (3 µg/l) en Polen (50 µg/l) hebben een hogere norm.